

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра теорії держави та права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ АЛЬТЕРНАТИВНОГО
ВИРІШЕННЯ СПОРІВ**

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 11.07.2025 № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-
наукового інституту права та
інноваційної освіти
Протокол від 19.06.2025 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право» Володимир КИЯН

Розглянуто засіданні кафедри теорії держави та права протокол від 12.06.2025 № 20.

Правові інструменти альтернативного вирішення спорів. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2025. 18 с.

РОЗРОБНИКИ:

1. завідувач кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Кулініч Ольга Олександрівна;
2. старший викладач кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ Лавренко Дар'я Олександрівна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Перший проректор Дніпровського гуманітарного університету, кандидат юридичних наук, доцент Алфьорова Тетяна Миколаївна;
2. заступник начальника Криворізького відділу з надання безоплатної правничої допомоги Південно-Східного управління з надання безоплатної правничої допомоги Південно-Східного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги, медіатор Довгопол Павло Дмитрович.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин:	90	90
Рік підготовки:	1	1
Семестр:	1	1
Лекції	8	8
Семінарські	16	6
Практичні	-	2
Самостійна робота	66	74
Індивідуальні завдання (курсова робота):	-	-
Підсумковий семестровий контроль:	залік	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою викладання навчальної дисципліни «Правові інструменти альтернативного вирішення спорів» є поглиблення знань у здобувачів вищої освіти вирішення конфлікту через застосування альтернативних способів вирішення правових спорів.

Очікувані результати навчання:

формування практичних навичок у застосуванні окремих моделей альтернативного вирішення спорів, зокрема, навичок з проведенням процедури медіації;

обізнаність з альтернативними способами вирішення юридичних конфліктів;

здатність виокремлювати та аналізувати конфлікти, які можливо врегулювати позасудово;

тлумачення та правильне застосування юридичних норм, що регулюють суспільні відносини у сфері альтернативного вирішення справ.

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК4 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7 – Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8 – Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної

діяльності).

Спеціальні компетентності:

СК7 – Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК8 – Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК13 – Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК16 – Здатність застосовувати сучасні методи та способи позасудового врегулювання конфлікту (спору).

Пререквізити: Теорія держави та права, Філософія права, Конфліктологія, Культура слова, Соціологія, Правознавство, Психологія.

Постреквізити: Конституційне право, Адміністративне право, Кримінальне право, Цивільне право, Практика Європейського суду з прав людини, Сучасні інформаційні технології та їх використання в правозастосовній діяльності.

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

РН7 – Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв’язання.

РН9 – Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

РН18 – Мати навички застосування сучасних методів та способів позасудового врегулювання конфлікту (спору).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ЯК ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВ

Сутність, зміст та значення правових інструментів альтернативного вирішення спорів в механізмі захисту прав та інтересів осіб. Становлення та розвиток інститутів альтернативних способів вирішення спорів. Виникнення та розвиток способів альтернативних способів вирішення спорів. Розвиток української моделі альтернативних способів вирішення спорів. Принципи та підходи до вирішення конфліктів та спорів. Особливості вирішення конфліктів та спорів в умовах воєнного стану. Класифікація способів альтернативного вирішення спорів та сфера їхнього застосування.

ТЕМА 2. СПОСОБИ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

Поняття, значення та види посередництва як способу альтернативного вирішення спору. Фасилітація як вид посередництва. Консиліація як вид посередництва. Мета та загальні принципи відновного правосуддя. Поняття та завдання відновного правосуддя. Концепція відновного правосуддя. Характерні ознаки програм відновного правосуддя. Умови застосування відновного правосуддя. Основні моделі програм відновного правосуддя (особливості використанні у період воєнного стану). Українська модель відновного правосуддя. Поняття та суть третейського судочинства. Види третейських судів. Переваги третейського розгляду. Порядок утворення і державної реєстрації третейських судів. Загальні умови третейського розгляду справи. Порядок третейського розгляду і вирішення справи.

ТЕМА 3. МЕДІАЦІЯ ЯК ОКРЕМИЙ МЕХАНІЗМ ВИРІШЕННЯ ПРАВОВИХ КОНФЛІКТІВ(СПОРІВ)

Поняття конфлікту, види конфлікту та структура. Функції конфлікту. Динаміка конфлікту. Діагностика конфлікту. Стратегії поведінки в конфлікті. Конфлікт крізь призму права. Альтернативні способи вирішення конфліктів. Поняття та природа медіації. Принципи медіації. Види медіації. Моделі медіації. Роль медіації в умовах воєнного стану як механізму мирного вирішення правових конфліктів та забезпечення прав людини.

ТЕМА 4. ПРАВОВА ПРИРОДА, КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРЕТЕЙСЬКИХ СУДІВ

Поняття та правова природа третейського суду. Теорії, які пояснюють юридичну природу третейського суду. Співвідношення третейських судів та міжнародного комерційного арбітражу. Необхідність класифікації третейських судів. Класифікація (види) третейських судів відповідно до чинного законодавства України. Постійно діючі третейських судів та судів ad hoc. Аналіз окремих видів третейських судів. Перспективи розвитку класифікації третейських судів. Порядок створення третейських судів. Правовий аналіз положень та регламентів постійно діючих третейських судів. Проблеми, пов'язані з організацією третейських судів: законодавчі; матеріально-фінансові; кадрові; відносини третейського суду із засновником, органами державної влади та місцевого самоврядування. Структура постійно діючих третейських судів. Проблема підвищення професійного рівня третейських суддів: шляхи і методи вирішення.

ТЕМА 5. ТРЕТЕЙСЬКА УГОДА, ЇЇ ЗМІСТ ТА ВИДИ

Поняття третейської угоди. Її ознаки та правова природа. Існуючі точки зору про правову природу третейської угоди. Види третейських угод. Третейський договір. Третейське застереження. Форма, зміст, порядок укладення та виконання третейських угод. Легітимні і нелегітимні третейські застереження. Правові наслідки укладення третейських угод. Вирішення третейським судом питання «компетенції компетенції» – теоретичний і практичний аспекти, проблеми і шляхи їх вирішення.

ТЕМА 6. ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У ЮРИДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ ТА В ОКРЕМИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.

Альтернативне врегулювання спорів у практиці суддів, прокурорів, адвокатів, нотаріусів, державних і приватних виконавців, а також у системі ювенальної юстиції. Використання альтернативних правових засобів у регулюванні сімейних правовідносин (розірвання шлюбу, стягнення аліментів, шлюбні договори) Альтернативне вирішення трудових спорів: правові підходи та процедури. Особливості застосування альтернативного врегулювання в адміністративному та кримінальному процесі Вирішення цивільних спорів за допомогою альтернативних правових механізмів в умовах воєнного стану. Захист корпоративних прав у кризових умовах шляхом альтернативних форм вирішення конфліктів.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема 1. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів як засоби захисту прав, свобод та інтересів осіб	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, зміст та значення правових інструментів альтернативного вирішення спорів в механізмі захисту прав, свобод та інтересів осіб. 2. Становлення та розвиток інститутів альтернативних способів вирішення спорів. 3. Розвиток української моделі альтернативних способів вирішення спорів. 4. Особливості вирішення конфліктів та спорів в умовах воєнного стану. 5. Класифікація способів альтернативного вирішення спорів та сфера їх застосування. 	2
Тема 2. Способи альтернативного вирішення спорів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, значення та види посередництва як способу альтернативного вирішення спору. 2. Фасилітація та консиліація як види посередництва. 3. Поняття, мета, завдання та загальні принципи відновного правосуддя. 4. Умови застосування відновного правосуддя. 5. Основні моделі програм відновного правосуддя (особливості використанні у період воєнного стану). Українська модель відновного правосуддя. 6. Поняття та сутність третейського судочинства. 7. Класифікація третейських судів. 8. Порядок утворення і державної реєстрації третейських судів. 9. Загальні умови та порядок третейського розгляду справи. 	2

<p>Тема 3. Медіація як окремий механізм вирішення правових конфліктів(спорів)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, сутність конфлікту та загальні характеристики його проявів. 2. Структура та функції конфлікту. 3. Медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів. 4. Медіація як соціальний та правовий інститут. 5. Роль медіації в умовах воєнного стану як механізму мирного вирішення правових конфліктів та забезпечення прав людини. 	2
<p>Тема 4. Правова природа, класифікація та організаційно-правові засади функціонування третейських судів.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Походження та особливості розвитку третейського судочинства 2. Законодавче забезпечення третейського судочинства в Україні 3. Правовий статус і види третейських судів 4. Підвідомчість справ третейським судам та їх компетенція 	2
<p>Тема5. Третейська угода, її зміст та види.</p>		
<p>Тема 6. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів у юридичній практиці та в окремих сферах суспільних відносин.</p>		

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Семінарське заняття. Тема 1. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів як засоби захисту прав, свобод та інтересів осіб.	2
Семінарське заняття. Тема 2. Способи альтернативного вирішення спорів.	2
Семінарське заняття. Тема 3. Медіація як окремий механізм вирішення правових конфліктів(спорів).	4
Семінарське заняття. Тема 4. Правова природа, класифікація та організаційно-правові засади функціонування третейських судів.	2
Семінарське заняття. Тема 5. Третейська угода, її зміст та види.	4
Семінарське заняття. Тема 6. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів у юридичній практиці та в окремих сферах суспільних відносин.	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів як засоби захисту прав, свобод та інтересів осіб	10
Тема 2. Способи альтернативного вирішення спорів	10
Тема 3. Медіація як окремий механізм вирішення правових конфліктів(спорів)	10
Тема 4. Правова природа, класифікація та організаційно-правові засади функціонування третейських судів.	10
Тема 5. Третейська угода, її зміст та види	10
Тема 6. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів у юридичній практиці та в окремих сферах суспільних відносин	16

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема 1. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів як засоби захисту прав, свобод та інтересів осіб	1. Сутність, зміст та значення правових інструментів альтернативного вирішення спорів в механізмі захисту прав, свобод та інтересів осіб. 2. Становлення та розвиток інститутів альтернативних способів вирішення спорів. 3. Розвиток української моделі альтернативних способів вирішення спорів. 4. Класифікація способів альтернативного вирішення спорів та сфера їх застосування.	2
Тема 2. Способи альтернативного вирішення спорів	1. Поняття, значення та види посередництва як способу альтернативного вирішення спору. 2. Фасилітація та консиліація як види посередництва. 3. Поняття, мета, завдання та загальні принципи відновного правосуддя. 3. Умови застосування відновного правосуддя. 4. Основні моделі програм відновного правосуддя. Українська модель відновного правосуддя. 5. Поняття та сутність третейського судочинства. 6. Класифікація третейських судів. 7. Порядок утворення і державної реєстрації третейських судів. 8. Загальні умови та порядок третейського розгляду справи.	2
Тема 3. Медіація як окремий механізм вирішення правових конфліктів(спорів)	1. Поняття, сутність конфлікту та загальні характеристики його проявів. 2. Структура та функції конфлікту. 3. Медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів. 4. Медіація як соціальний та правовий інститут.	2
Тема 4. Правова природа, класифікація та організаційно-правові засади функціонування третейських судів.	1. Походження та особливості розвитку третейського судочинства 2. Законодавче забезпечення третейського судочинства в Україні 3. Правовий статус і види третейських судів 4. Підвідомчість справ третейським судам та їх компетенція	2

--	--	--

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Семінарське заняття. Тема 1. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів як засоби захисту прав, свобод та інтересів осіб	2
Семінарське заняття. Тема 2. Способи альтернативного вирішення спорів	2
Семінарське заняття. Тема 3. Медіація як окремий механізм вирішення правових конфліктів(спорів)	2

Теми практичних занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Практичне заняття. Тема 6. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів у юридичній практиці та в окремих сферах суспільних відносин	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів як засоби захисту прав, свобод та інтересів осіб	12
Тема 2. Способи альтернативного вирішення спорів	12
Тема 3. Медіація як окремий механізм вирішення правових конфліктів(спорів)	12
Тема 4. Правова природа, класифікація та організаційно-правові засади функціонування третейських судів.	12
Тема 5. Третейська угода, її зміст та види	14
Тема 6. Правові інструменти альтернативного вирішення спорів у юридичній практиці та в окремих сферах суспільних відносин.	12

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

- Акценти уваги медіатора.
- Альтернативні способи вирішення конфліктів.
- Базові навички медіатора в кримінальних справах.
- Бізнес-медіація.
- Види компетентності медіатора.
- Види медіації.
- Впровадження медіації в адміністративний процес медіації.
- Етичні засади медіації.
- Європейські стандарти медіації.
- Загальна характеристика медіаційної процедури.
- Збір інформації та визначення тем для обговорення.
- Зміст медіаційної угоди.
- Інші учасники медіації.
- Конфлікт крізь призму права.

15. Конфлікт: поняття, види, структура та функції.
16. Медіатор: загальна характеристика.
17. Медіації: поняття, природа, принципи.
18. Медіація в адміністративно-правових відносинах.
19. Медіація в діяльності адвоката.
20. Медіація в діяльності державного виконавця та приватного виконавця.
21. Медіація в діяльності нотаріуса.
22. Медіація в діяльності прокурора.
23. Медіація в діяльності судді.
24. Медіація в трудових відносинах. Роль медіації у трудових спорах в умовах воєнного стану.
25. Медіація в українському праві.
26. Медіація у професійній діяльності юриста.
27. Медіація у сфері міжнародних відносин.
28. Медіація як форма відновного правосуддя.
29. Міжнародні стандарти медіації.
30. Морально-психологічні умови участі сторони в медіації.
31. Нормативне регулювання медіації.
32. Оплата послуг медіатора.
33. Основні компоненти медіації.
34. Особливості проведення медіації в залежності від сфери конфліктів.
35. Оформлення домовленостей.
36. Оцінка спору на медіаційність.
37. Переваги медіації.
38. Підготовка медіатора.
39. Підготовча стадія медіаційної процедури.
40. Підґрунття медіації.
41. Постмедіація.
42. Права медіатора.
43. Право на медіацію.
44. Правові умови участі сторін у медіації.
45. Премедіація.
46. Принципи медіації.
47. Проведення сімейної медіації.
48. Процес переговорів.
49. Робота з інтересами та потребами сторін.
50. Роль юристів в процесі медіації.
51. Саморегулювання в медіаторській спільноті.
52. Сімейна медіація.
53. Стадії медіації.
54. Сторони медіації.
55. Сфери застосування медіації в умовах воєнного стану.
56. Функції медіатора.
57. Поняття та правова природа третейського суду.
58. Види третейських судів: постійно діючі та ad hoc.
59. Третейська угода: поняття, зміст та форма.
60. Вимоги до дійсності третейської угоди.

61. Компетенція третейського суду та межі її реалізації.
62. Порядок формування складу третейського суду.
63. Переваги та недоліки третейського розгляду спорів.
64. Взаємозв'язок медіації та третейського розгляду: можливості поєднання.
65. Виконання та оскарження рішення третейського суду.
66. Роль третейського суду у врегулюванні господарських і цивільних спорів.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Для навчальної дисципліни «Правові інструменти альтернативного вирішення спорів» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: залік, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Підсумковий семестровий контроль успішності проводиться у формі заліку з відповідної освітньої компоненти або його окремої завершеної частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, і у строки, встановлені навчальним планом та розкладом.

Підсумковий семестровий контроль буде сформовано з 30-ти білетів за єдиним принципом: кожен білет містить теоретичну частину. Теоретична частина містить два питання. Максимальний час для підготовки до заліку дається – 30 хвилин. Кожне питання викладачем оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль не більше 50 балів.

У разі настання обставин непереборної сили (форсмажорних обставин) контрольні заходи можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання. Системою буде обрано по 50 тестових питань з дисципліни, кожне з яких оцінено у 1 бал. Відведений час для проходження тесту – 100 хвилин. Максимально можливий результат особи, яка складає підсумковий семестровий контроль за відповіді на тестові запитання може скласти 50 балів. Відповідь на кожне з запитань оцінюється в 0 або 1 тестових балів: якщо вказано правильну відповідь – 1 бал; неправильну відповідь – 0 балів.

При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у сховище до сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін підсумкового контролю.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

**Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти
(денна та заочна форми навчання)**

БАЛЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти відсутній на занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи

(денна форма навчання)

Максимум 10 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 4 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 10 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	5-8 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 10 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи**(заочна форма навчання)**

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 8 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.

83-89		Добре	В	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			С	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	Д	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			Е	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59		не захищено	Не задовільно	FX
1-34	F			« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ

ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни: схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проектор.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основні нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
2. Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 року. (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 875-ІХ. Ст. 8.
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. *Офіційний вісник України*. 1998 р. № 13.
5. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI : станом на 3 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.
6. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ М-ва соц. політики України від 23.06.2020 р. № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>.

Підручники:

1. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.:Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський та ін.; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія. 2019. 456 с.
2. Практичне застосування медіації: практично-методичний посібник викладача / укл.: В. Каневська, К. Наровська. Київ, 2016. URL: http://www.fair.org.ua/content/library_doc/Curriculum_Mediation_print.pdf

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Мирне вирішення сімейних спорів: метод. рек. / Ганна Гаро та ін. ; Нац. асоц. адвокатів України, Секція з сімейн. права. Харків : Фактор. 2019. 78 с.
2. Практичне застосування медіації: практично-методичний посібник викладача / укл.: В. Каневська, К. Наровська. Київ, 2016. URL: http://www.fair.org.ua/content/library_doc/Curriculum_Mediation_print.pdf

Монографії та інші наукові видання:

1. Біцай А. В. Участь адвоката в медіації: монографія /; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. Г. Яновської ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Правова єдність : Алерта, 2017. 259 с.
2. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ : Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.
3. Нестор Н. В. Запровадження медіації в кримінальному процесі України: проблеми теорії та практики : монографія. К.: Алерта, 2018. 182 с.
4. Mediation as a conflict resolution tool in criminal proceedings in the context of martial law / O. Khovpun et al. *Social Legal Studios*. 2024. Vol. 7, no. 1. P. 264–272. URL: <https://doi.org/10.32518/sals2.2024.264>.
5. Malinnikova D. K. Family mediation as an effective means of disput resolution in the conditions of martial law in Ukraine. *Scientific notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. Series: Juridical Sciences*. 2024. No. 1. P. 36–40. URL: <https://doi.org/10.32782/tnu-2707-0581/2024.1/07>.
6. Rizenko O. V. Mediation in the administrative process. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. 2024. No. 1. P. 437–440. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.77>.
7. Gerasimchuk S. S. Mediation as a type of alternative dispute resolution: definition, advantages and disadvantages. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*. 2024. Vol. 1, no. 82. P. 270–274. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.1.41>.
8. Korolenko V. M. Mediation during court proceedings in the context of the timeliness of consideration and resolution of civil cases. *Juridical scientific and electronic journal*. 2024. No. 2. P. 530–534. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-2/131>.

Інші джерела:

1. Боженко Н. В. Адміністративно-правове забезпечення медіації як способу вирішення адміністративних спорів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 15 с.
2. Йосипенко С. Т. Медіація як спосіб вирішення спорів у приватно-правових відносинах : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2019. 19 с.
3. Керівні принципи для кращого виконання наявних рекомендацій про медіацію в сімейних справах і медіацію в цивільних справах (Європейська комісія з питань ефективності правосуддя (ЄКЕП-СЕРЕJ), Страсбург, 7 грудня 2007 р., СЕРЕJ (2007) 14). Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства, Київ, 2015. С. 472 - 480.
4. Красіловська З.В. Становлення інституту медіації в системі публічного управління: теоретико-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01. Одеса, 2017. 20 с.
5. Кулініч О.О. Вирішення конфліктів через медіацію у діяльності адвокатів: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського*

- державного університету внутрішніх справ*. 2021. Спеціальний випуск № 2. (Index Copernicus International, Польща). С. 329-334.
6. Лебедева Ю. В. До питання законодавчого регулювання медіації в Україні та ЄС. *Розвиток науки та техніки: проблеми і перспективи* : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ. 2021. С. 83–85.
  7. Лебедева Ю. В. До питання медіації в адміністрації в адміністративному судочинстві. *Медіація як спосіб вирішення приватно- та публічно-правових спорів* : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Дніпро, 30 листоп. 2021 р. 2021. С. 195–198.
  8. Поліщук М. Я. Медіація як спосіб вирішення цивільно-правових спорів: автореф. дис канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2017. 18 с.
  9. Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження. І. Бекешкіна, Т. Печончик, В. Яворський та ін.; під заг. ред. Т. Печончик. Київ, 2017. 308 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.president.gov.ua/> - Офіційний сайт Президента України.
2. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал Кабінету міністрів України.
4. <http://vkksu.gov.ua/> – Офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.
5. <http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/all/sites.htm> – перелік серверів державних органів на сайті Верховної Ради України.
6. <http://www.scourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Верховного Суду.

**Завідувач кафедри
теорії держави та права**

Ольга КУЛІНІЧ

